

บทความ

การเสริมสร้างวินัย คุณธรรม จริยธรรมและการป้องกันการทุจริต ให้แก่พนักงาน เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยชุมพล

๑. กฎหมายใหม่

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกประกาศซึ่งเกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งของ
ผู้บริหาร รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๒ (๙) พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๔ ๗) องค์การบริหารส่วนตำบล

(๑) นายกองการบริหารส่วนตำบล

(๒) รองนายกองการบริหารส่วนตำบล

๒. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งของ
ผู้บริหาร รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่ต้องเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ ๗) (๑) นายกองการบริหารส่วนตำบล

๓. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่ง ของเจ้า
พนักงานของรัฐซึ่งจะต้องบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน ตามมาตรา ๑๐๓ พ.ศ. ๒๕๖๑

๔. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ของผู้ซึ่งอยู่กิน
ฉันสามีภรรยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสอันถือว่าเป็นคู่สมรส พ.ศ. ๒๕๖๑

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าว ประกาศในราช
กิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๗ ก วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ และให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วัน
นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๒. ข้อหาหรือคำพิพากษาที่น่าสนใจ

การบำรุงรักษาถนนสำหรับให้ประชาชนผู้สัญจรไปมาได้รับความสะดวกและปลอดภัยเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด เช่น เทศบาลมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

แต่หากประชาชนผู้ใช้นั้นได้รับความเสียหายอันเป็นผลโดยตรงจากถนนชำรุด หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ดังกล่าวต้องชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้น โดยผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเลือก (๑) ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐนั้น ชดเชยค่าเสียหาย หากหน่วยงานของรัฐไม่ชดเชย ย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาได้ หรือ (๒) ยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยตรงเพื่อขอให้มีการชดเชยค่าเสียหายให้หน่วยงานของรัฐนั้นชดเชยค่าเสียหาย

ดังเช่นคดีปกครองที่นำมาเล่าในฉบับนี้ เป็นเรื่องของผู้ใช้นั้นได้รับความเสียหายจากการที่ รถยนต์ตกหลุมที่อยู่ในผิวการจราจรของถนน เป็นเหตุให้เครื่องยนต์ดับและไม่สามารถติดเครื่องยนต์ใหม่ได้ ใต้ท้องรถบริเวณบังโคลนและประตูหน้าด้านซ้ายมีรอยขีดและบุบต้องนำรถยนต์ไปซ่อม

ผู้เสียหายเห็นว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความรับผิดชอบของเทศบาลที่ไม่ซ่อมแซมถนนให้ อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย จึงได้ยื่นคำขอให้เทศบาลชดเชยค่าเสียหาย แต่เทศบาลปฏิเสธ โดยอ้างว่า ได้ซ่อมแซมถนนบริเวณที่เกิดเหตุแล้ว โดยครั้งแรกน่าจะสำเร็จ (ยางมะตอย) มาลาดทับถนน และครั้งที่สอง ใช้หินคลุกใส่ถนนตลอดสาย แต่เนื่องจากมีฝนตกบ่อยทำให้ถนนที่ซ่อมแล้วเกิดความชำรุดขึ้นอีก

ผู้เสียหายจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองว่า เทศบาลละเลยต่อหน้าที่ไม่บำรุงรักษาถนนตามที่กฎหมายกำหนด และขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลชดเชยค่าเสียหาย

ปัญหา คือ การที่เทศบาลได้ซ่อมแซมถนนแล้ว แต่เพราะฝนตกบ่อยทำให้ถนนเกิดความชำรุด จะถือว่าเทศบาลละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายหรือไม่ โดยศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า เทศบาลมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีการบำรุงรักษาถนนเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้โดยสะดวกและปลอดภัย เมื่อถนนชำรุดเป็นหลุมกว้างประมาณ ๓๐ ซม. ลึกประมาณ ๑๕ ซม. เกือบทั้งหลุมอยู่ในผิวการจราจร บริเวณไหล่ทางมีน้ำขังและน้ำจากไหล่ทางบางส่วนได้ไหลมารวมในหลุม ทั้งน้ำในหลุมและบริเวณไหล่ทาง มีตะไคร่น้ำสีเขียวขึ้น จึงน่าเชื่อได้ว่าเกิดจากการมีน้ำขังมาเป็นเวลานานและมีน้ำขังหล่อเลี้ยงตลอดเวลา จึงเกิดการกัดเซาะ และเมื่อมีรถวิ่งก็จะเกิดการเซาะทำให้เกิดหลุมกว้างและลึกขึ้นเรื่อย ๆ

จากสภาพดังกล่าว เทศบาลย่อมคาดหมายได้ว่าจะก่อให้เกิดอันตรายกับรถเล็กได้ และหากช่วงเวลาเกิดเหตุมีฝนตกบ่อยอันเป็นสาเหตุให้ถนนชำรุดได้ง่ายกว่าปกติหรือไม่อาจซ่อมแซมได้ เทศบาลยังคงต้องป้องกันอันตรายโดยจัดทำสัญญาณหรือป้ายเตือนให้ผู้ใช้เส้นทางได้ทราบถึงความชำรุด แต่เทศบาลก็ไม่ได้ดำเนินการ และจากสถิติปริมาณรถที่ใช้นั้นในช่วงเวลาที่เกิดเหตุมีจำนวนมากถึง ๔๒๒ ราย ซึ่งถ้าขับรถผ่านบริเวณดังกล่าวแล้วมีรถวิ่งสวนมา ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่สามารถหักหลบหลุมนั้นได้ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลโดยตรง จากการละเลยไม่ซ่อมแซมถนน ดังนั้น การที่เทศบาลไม่ซ่อมแซมถนนให้อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้ โดยสะดวกและปลอดภัย และไม่ติดตั้งสัญญาณหรือป้ายเตือนว่ามีถนนชำรุด จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมาย และต้องชดเชยค่าเสียหาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๐/๒๕๖๐)

คดีนี้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับหน่วยงานของรัฐว่า เมื่อเทศบาลมีหน้าที่บำรุงรักษาถนนเพื่อให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ในการสัญจรไปมาได้ตามปกติโดยสะดวกและปลอดภัย หากถนนชำรุดบกพร่องจะต้องแสวงหามาตรการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ และถึงแม้จะได้ดำเนินการใด ๆ ไปบ้างแล้วก็ตาม แต่ถ้าถนนยังไม่มีความปลอดภัยต่อการใช้ประโยชน์ เทศบาลยังคงมีหน้าที่ ต้องติดตามตรวจสอบและหามาตรการหรือวิธีการอื่นเพื่อให้ประชาชนได้รับความปลอดภัย

๓. สารະความรู้ต่อต้านการทุจริต

ประมวลจริยธรรมของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีไว้เพื่อให้ข้าราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิ ทุกคน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม เป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในค่านิยมหลัก ๑๐ ประการ ดังนี้

- (๑) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๒) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (๓) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ
- (๔) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๕) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- (๖) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (๗) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (๘) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- (๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร
- (๑๐) การสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่น ประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดี ร่วมกันพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่คู่คุณธรรม และดูแลสภาพสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

ที่มา

๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๘๐๔.๓/ว ๖๔๐๖ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
๒. อุทากรณจากคดีปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๐/๒๕๖๐)
๓. ประมวลจริยธรรมของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิ พ.ศ. ๒๕๕๒

สำนักปลัด งานกฎหมายและคดี
องค์การบริหารส่วนตำบลชัยภูมิ